

**РЕКОМЕНДАЦІЇ ПІДПРИЄМЦЯМ,
які здійснюють свою діяльність в сфері
насінництва та розсадництва під час
оптової та/або роздрібної торгівлі насінням
та садивним матеріалом**

**Шановні підприємці з оптової
та/або роздрібною торгівлі насінням
та садивним матеріалом!**

Державний нагляд (контроль) за діяльністю суб'єктів усіх форм власності і господарювання щодо дотримання ними вимог законодавства у сфері насінництва та розсадництва, за введенням насіння і садивного матеріалу в обіг на території Кіровоградської області у відповідності до діючого законодавства та Положення про Головне управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області затвердженого наказом Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів від 25 лютого 2016 року № 14 здійснює Управління контролю в сфері насінництва та розсадництва Головного управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області.

Відповідно статті 15 Закону України «Про насіння і садивний матеріал» (далі – Закон) насіння і садивний матеріал вводяться в обіг після їх сертифікації. **Сертифікати на насіння або сертифікати на садивний матеріал можуть бути видані, якщо:**

насіння та/або садивний матеріал належить до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України;

насіння за сортовими або посівними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва;

садивний матеріал за сортовими або товарними якостями відповідає вимогам законодавства у сфері насінництва та розсадництва.

Функції з сертифікації насіння і садивного матеріалу, відповідно до положень Закону з урахуванням змін внесених Законом України від 08.12.2015 № 846-19 «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення законодавства України у сфері насінництва та розсадництва у відповідність з європейськими та міжнародними нормами і стандартами» передано до Міністерства аграрної політики та продовольства України, яке, в свою чергу, наказом від 19.01.2017 № 7 прийняло рішення уповноважити на виконання цих функцій державне підприємство «Державний центр сертифікації та експертизи сільськогосподарської продукції» (ЄДРПОУ 39394238, м. Київ, вул. Стельмаха, ба), а саме на здійснення діяльності з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва тобто визнано його органом із сертифікації.

Слід зазначити, що у відповідності до ст.18 Закону суб'єктами видачі сертифікатів, що засвідчують **сортіві якості насіння або садивного матеріалу**, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, або органи з оцінки відповідності, що входять до сфери його управління, на сьогоднішній день це – ДП «Державний центр сертифікації та експертизи сільськогосподарської продукції».

А от суб'єктами видачі сертифікатів, що засвідчують **посівні якості насіння або товарні якості садивного матеріалу** у відповідності до ст.18 Закону, є центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, або **органи з оцінки відповідності будь якої форми власності.**

У відповідності до Закону органами з оцінки відповідності є – підприємства, установи, організації чи їх підрозділи, **акредитовані національним органом України з акредитації та уповноважені відповідним органом виконавчої влади на здійснення діяльності з оцінки відповідності у сфері насінництва та розсадництва.**

Так, на сьогодні в Кіровоградській області окрім 2-х лабораторій ДП «Державний центр сертифікації та експертизи сільськогосподарської продукції» (м. Кропивницький вул. Покровська, 8 та м. Новоукраїнка вул. Леніна, 182) визначення посівних якостей насіння також здійснює Кіровоградська регіональна державна лабораторія Держпродспоживслужби, яка акредитована національним органом України з акредитації та має атестат акредитації на відповідність ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 і видає «Протокол випробувань» (м. Кропивницький вул. Велика Пермська, 58/1).

Відповідно до п. 28 «Порядку проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2017 року № 97 (далі Порядок), **кожна партія насіння і садивного матеріалу для реалізації повинна супроводжуватися:**

1) сертифікатами:

насіння – сертифікатом, що засвідчує його сортові, та сертифікатом, що засвідчує його посівні якості;

садивний матеріал – сертифікатом, що засвідчує його сортові якості, та сертифікатом, що засвідчує його товарні якості.

2) документами згідно з ДСТУ 4138-2002 «Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості».

Згідно ДСТУ 4138-2002 до супровідних відносять ті господарські документи, які видає споживачеві виробник насіння та які передбачені ДСТУ 2240-93:

- «Атестат на насіння» - на добазове (оригінальне) та базове (елітне) насіння;
- «Свідоцтво на насіння» - на сертифіковане (насіння репродукцій);
- «Свідоцтво на гібридне насіння» - на насіння першого покоління гібридів.

Строк дії сертифіката, що засвідчує **сортіві якості** насіння або садивного матеріалу, є необмеженими.

Строк дії сертифіката, що засвідчує посівні якості насіння сільськогосподарських культур – 4 місяці, окрім:

- на насіння озимих культур, перевіреного за життєздатністю – до закінчення сівби;
- на насіння кукурудзи протруєної і затарованої – 1 рік;
- на насіння цукрових буряків – 6 місяців;
- на насіння картоплі, затарене в мішки – 5 днів, на те, що затарене в ящичні піддони – 15 днів, зберігається насипом – 30 днів.

Окремої уваги заслуговує питання ввезення на територію України насіння та садивного матеріалу.

Так, частиною першою статті 20 Закону визначено, що ввезення на територію України насіння і садивного матеріалу здійснюється за умови належності його до сорту, занесеного до Реєстру сортів рослин України та/або Переліку сортів рослин ОЕСР, тих сільськогосподарських рослин, до схем сортової сертифікації яких приєдналася Україна, а також в інших випадках, визначених цією статтею.

Частиною четвертою статті 20 Закону, встановлено, що насіння і садивний матеріал, що ввозяться на територію України та на які видані сертифікати ОЕСР та сертифікати ISTA, не потребують додаткової перевірки показників, зазначених у цих сертифікатах.

При цьому, частиною п'ятою статті 20 Закону, визначено, що насіння і садивний матеріал, що ввозяться для реалізації на території України, повинні відповідати вимогам, встановленим законодавством у сфері насінництва та розсадництва.

Водночас необхідно врахувати, що відповідно до п. 32 Порядку, визнання сертифікатів, що видані органами із сертифікації інших країн (далі – іноземні сертифікати), здійснюється на підставі угод та шляхом прийняття органом із сертифікації рішення про їх визнання.

Визнанню на підставі угод підлягають іноземні сертифікати за умови дотримання таких вимог:

укладена угода про взаємне визнання результатів робіт із сертифікації з органом із сертифікації країни, з якої походить насіння або садивний матеріал;

продукція, що ввозиться в Україну, може бути ідентифікована за супровідною документацією як така, що виготовлена згідно з нормативними документами, чинними в Україні;

зазначені в іноземному сертифікаті обов'язкові вимоги і норми відповідають вимогам і нормам, чинним в Україні.

Також слід відмітити, що у разі дотримання вимог, зазначених у п. 32 Порядку, орган із сертифікації приймає рішення про визнання іноземного сертифіката та на підставі його даних видає сертифікат згідно із законодавством.

Особливу увагу необхідно звернути на порядок реалізації насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів.

Вимоги до фасування, пакування, маркування, правила приймання, заготовлення, транспортування та зберігання насіння овочевих, баштанних культур та кормових коренеплодів, а також порядок його документального оформлення, призначеного для реалізації в оптовій та роздрібній торгівельних мережах регламентуються ДСТУ 6006:2008.

Згідно п. 8.5. ДСТУ 6006:2008 на пакеті з фасованим насінням, призначеним для роздрібною торгівлі, вказують:

- назву країни-виробника насіння, а також фірму, підприємця тощо;
- назву і товарний знак, юридичну адресу, де пакували насіння;
- культуру;
- сорт, гібрид;

- масу, г, або кількість насінин в пакеті, шт.;
- номер насіннєвої партії;
- рік урожаю;
- схожість;
- документ на насіння (назва, №);
- коротку інформацію про культуру (сорт, гібрид, поради щодо вирощування).

Зазначені показники безпосередньо можна наносити на спожиткову тару методом механічного чи ручного штампування.

Відповідно п. 12.2. ДСТУ 6006:2008 кожену партію насіння під час відпускання супроводжують документами, які підтверджують гарантію якості насіння згідно з ДСТУ 4138-2002 та Довідкою про сортові і посівні якості насіння (додаток И).

Строк чинності документів за результатами аналізу щодо посівних якостей насіння овочевих, баштанних культур, кормових коренеплодів відкритого і закритого ґрунтів становить – 12 місяців, а упаковані у герметичну тару – 24 місяці.

У разі перепродажу посередник (перекупник) виписує нові супровідні документи на якість насіння (під свою відповідальність).

Супровідні документи повинні зберігатися на місці здійснення торгівлі та надаватися за першою вимогою.

Законом передбачено, що особи, винні в порушенні законодавства у сфері насінництва та розсадництва, несуть відповідальність згідно із законом.

Звертаємо увагу, що дані рекомендації не є нормативно-правовими актами, а мають лише інформаційний характер.

**Управління контролю в сфері насінництва та розсадництва
Головного управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області
(тел. 0501717369)**